Tạp chí Khoa học Nông nghiệp Việt Nam, Tập 24, Số đặc biệt 2, 2026: 262-272 https://doi.org/10.31817/tckhnnvn.2026.24.SP02.13
vie.vjas.vn

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG KINH DOANH CỦA HỘ TẠI CÁC CHỢ ĐÊM: NGHIÊN CỨU ĐIỂM TẠI PHƯỜNG HOÀN KIẾM, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Trần Thị Thu Trang[1], Cấn Thị Thu Huyền[2*]

[1]Khoa Kinh tế và Quản lý, Học viện Nông nghiệp Việt Nam
[2]Thành ủy Hà Nội

[*]Tác giả liên hệ: canthuhuyen198@gmail.com

Ngày nhận bài: 19.05.2026 Ngày chấp nhận đăng: 05.11.2026

TÓM TẮT

Nghiên cứu này nhằm đánh giá thực trạng quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh của hộ tại các chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội. Nghiên cứu khảo sát 70 hộ kinh doanh, 50 khách du lịch và 15 cán bộ thuộc cơ quan quản lý nhà nước. Kết quả cho thấy: Quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh của hộ tại các chợ đêm đã góp phần đưa hoạt động kinh doanh của hộ vào trong khuôn khổ pháp luật với 85,7% hộ chấp hành tốt về quy định nguồn gốc xuất xứ hàng hóa, và bảo đảm an toàn thực phẩm cho người tiêu dùng (trên 90% số hộ đạt yêu cầu). Mặc dù vậy, theo đánh giá của cán bộ quản lý nhà nước vẫn còn một số hộ chưa chấp hành tốt quy định về quản lý thuế (6,7%) và phòng cháy chữa cháy (13,3%) là do cơ chế phối hợp giữa các cơ quan chức năng còn chồng chéo, nhận thức về quy định pháp luật cũng như sử dụng công cụ hỗ trợ kinh doanh của một bộ phận hộ kinh doanh còn hạn chế. Từ đó, nghiên cứu đề xuất một số khuyến nghị nhằm góp phần thúc đẩy công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh của hộ tại địa bàn nghiên cứu.

Từ khóa: Quản lý đô thị, kinh tế ban đêm, quản lý thuế, an toàn thực phẩm.

State Management of Household Business Activities at Night Markets: Case Study in Hoan Kiem Ward, Hanoi

ABSTRACT

This research aimed to assess the current situation of state management of household business activities at night markets in Hoan Kiem ward, Hanoi. A survey was conducted with 70 business households, 50 tourists, and 15 officials from state management agencies. The findings showed that: state management of household business activities in night markets contributed to bringing their operations within the legal framework, with 85.7% of households complying well with regulations on product origin and ensuring food safety for consumers (over 90% of households meeting the requirements). However, some households still did not comply well with regulations on tax management (6.7%) and fire safety (13.3%). This was due to overlapping coordination mechanisms between functional agencies, limited awareness of legal regulations, and limited use of business support tools by some business households. Based on this, the study proposed several recommendations to contribute to promoting state management of household business activities in the study area.

Keywords: Urban management, night-time economy, tax administration, food safety.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kinh tế ban đêm (KTBĐ) góp phần đa dạng hóa hoạt động kinh tế, tạo việc làm, thu hút du lịch, kích thích tiêu dùng và nâng cao chất lượng cuộc sống (Nguyễn Trường Xuân & cs., 2024; Đặng Hoàng Anh, 2026; Roberts & cs., 2007, Christou & cs., 2022). Trong bối cảnh toàn cầu hóa và đô thị hóa, phát triển KTBĐ là xu hướng tất yếu, tạo động lực mới cho tăng trưởng kinh tế ở Việt Nam (Phan Đình Quyết, 2024). Do đó, quản lý nhà nước (QLNN) đối với KTBĐ có vai trò quan trọng trong xây dựng chính sách, tổ chức thực thi, kiểm tra và giám sát hoạt động kinh tế, dịch vụ từ 18 giờ đến 6 giờ hôm sau, nhằm bảo đảm phát triển bền vững và phù hợp

với điều kiện từng địa phương (Nguyễn Thị Thủy & cs., 2025).

Trong cơ cấu các chủ thể kinh doanh tại Việt Nam, hộ kinh doanh (HKD) chiếm số lượng lớn nhất. Tại các đô thị lớn, HKD đóng vai trò là chủ thể chính trong hoạt động của chợ đêm và các loại hình dịch vụ KTBĐ. Theo Chính phủ (2025) thì *"HKD do một cá nhân hoặc các thành viên hộ gia đình đăng ký thành lập và chịu trách nhiệm bằng toàn bộ tài sản của mình đối với hoạt động kinh doanh của hộ"*. HKD với đặc điểm linh hoạt, hiện diện ở hầu hết các lĩnh vực sản xuất, thương mại và dịch vụ, đặc biệt trong các hoạt động phục vụ nhu cầu sinh hoạt và tiêu dùng của người dân. Khu vực này có khả năng thích ứng tương đối nhanh với biến động của nền kinh tế và đóng góp đáng kể vào tạo việc làm cho khu vực tư nhân (Phan Thị Thanh Thủy, 2024). Tuy nhiên, do quy mô nhỏ, mang tính chất hộ gia đình và mức độ chính thức hóa chưa cao, HKD gặp nhiều hạn chế về năng lực quản trị, khả năng tiếp cận chính sách và mức độ tuân thủ pháp luật. Vì vậy, QLNN đối với HKD có ý nghĩa quan trọng trong việc định hướng, điều tiết và hỗ trợ khu vực này phát triển ổn định, hiệu quả và bền vững.

Phường Hoàn Kiếm là khu vực trung tâm của Thủ đô Hà Nội, tập trung nhiều di tích lịch sử, văn hóa, thu hút đông đảo khách du lịch trong và ngoài nước đến tham quan, vui chơi và trải nghiệm. Với lợi thế về không gian phố đi bộ, hệ thống chợ đêm và mô hình HKD nhỏ lẻ, chi phí thấp, hoạt động kinh doanh ban đêm tại đây có điều kiện thuận lợi để duy trì và phát triển, đặc biệt trong lĩnh vực thương mại và dịch vụ.

Thực tế cho thấy, công tác QLNN đối với HKD tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm đã được triển khai trên nhiều phương diện. Quy định về an toàn giao thông, phòng cháy chữa cháy và trật tự đô thị được thực thi hiệu quả, tạo môi trường an toàn cho hoạt động du lịch đêm (Dang Thuy Dung, 2025). Tuy nhiên, quá trình quản lý vẫn tồn tại một số hạn chế như thiếu cơ chế điều phối hiệu quả giữa các cơ quan quản lý dẫn đến tình trạng chồng chéo về chức năng, nhiệm vụ, gây khó khăn cho HKD trong quá trình hoạt động (Đặng Hoàng Anh, 2026); công tác kiểm tra, giám sát còn mang tính thời điểm, chưa được duy trì thường xuyên; việc quản lý thuế đối với HKD nhỏ lẻ còn nhiều bất cập; tình trạng lấn chiếm trái phép không gian công cộng phục vụ cho hoạt động kinh doanh, vấn đề vệ sinh, an toàn thực phẩm, kiểm soát chất lượng hàng hóa, xuất xứ hàng hóa, giá cả hàng hóa (Lê Thị Thu Hương & Vũ Văn Hà, 2023); đồng thời ý thức chấp hành pháp luật của một bộ phận HKD còn chưa cao. Những tồn tại này làm giảm hiệu quả quản lý, gây ảnh hưởng đến hình ảnh, chất lượng hoạt động của chợ đêm Hoàn Kiếm và sự phát triển bền vững của KTBĐ trên địa bàn (UBND phường Hoàn Kiếm, 2025).

Nhìn chung, sự phát triển của khu vực HKD tại chợ đêm đã góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế của phường Hoàn Kiếm nói riêng và thành phố Hà Nội nói chung. Mặc dù vậy, các nghiên cứu trước đây (Nguyễn Trường Xuân & cs., 2025; Dang Thuy Dung, 2024; Đặng Hoàng Anh, 2026) tập trung chủ yếu vào việc phát triển KTBĐ và sản phẩm du lịch đêm, rất ít nghiên cứu tập trung trực tiếp vào QLNN đối với hoạt động của HKD tại các chợ đêm ở Việt Nam. Do đó, nghiên cứu này nhằm làm rõ thực trạng QLNN đối với HKD tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội, từ đó đề xuất giải pháp nhằm thúc đẩy công tác QLNN đối với HKD trên địa bàn trong thời gian tới.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Nguồn số liệu

Thực hiện sắp xếp đơn vị hành chính theo chính quyền hai cấp, Phường Hoàn Kiếm (mới) được hình thành trên cơ sở sáp nhập nhiều phường trên địa bàn hai quận cũ là Hoàn Kiếm và Ba Đình. Tuy nhiên, HKD tại chợ đêm hầu hết nằm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm (cũ), quận Hoàn Kiếm. Do vậy, nguồn số liệu thứ cấp và sơ cấp của nghiên cứu được thu thập từ báo cáo của UBND phường Hoàn Kiếm cũ (năm 2023-2024) và phường Hoàn Kiếm mới (từ năm 2025 đến nay), cùng với việc kế thừa các tài liệu

khoa học liên quan. Đồng thời, nghiên cứu được tiến hành ở những địa điểm có nhiều cơ sở kinh doanh nơi thu hút số lượng lớn du khách nội địa và quốc tế, bao gồm tuyến phố Hàng Đào, Hàng Ngang, Hàng Đường, Đồng Xuân và chợ đêm Đồng Xuân. Trong tổng số 454 HKD (năm 2025) tại các khu vực trên, nghiên cứu đã tiến hành chọn mẫu hệ thống với bước nhảy bằng 7 (cách 7 hộ trong danh sách sẽ chọn 1 hộ), số HKD được khảo sát là 65. Bên cạnh đó, nghiên cứu đã khảo sát thêm 5 HKD dự phòng số mẫu được chọn không hợp tác. Do vậy, tổng số HKD được khảo sát là 70, ngoài ra nghiên cứu cũng tiến hành khảo sát ngẫu nhiên 50 khách du lịch và 15 cán bộ QLNN. Kết quả khảo sát góp phần cung cấp nguồn thông tin đa chiều để đánh giá thực trạng QLNN đối với HKD tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội.

2.2. Phương pháp phân tích

Nghiên cứu áp dụng hai phương pháp chính: thống kê mô tả và so sánh. Thống kê mô tả được sử dụng để phân tích dữ liệu thứ cấp và thông tin thu thập từ điều tra hộ, nhằm phản ánh thực trạng QLNN đối với HKD tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm, theo các nội dung quản lý.

Phương pháp so sánh được dùng để so sánh chỉ tiêu liên quan đến QLNN đối với HKD tại chợ đêm qua các năm. Phương pháp đánh giá theo 5 mức độ: rất tốt, tốt, trung bình, chưa tốt và kém các nội dung có liên quan đến QLNN đối với HKD tại chợ đêm.

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1. Thực trạng quản lý nhà nước đối với hộ kinh doanh tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm

QLNN bằng pháp luật đối với HKD là quá trình Nhà nước ban hành, tổ chức thực hiện pháp luật để quản lý HKD nhằm thực hiện chức năng QLNN về kinh tế, đồng thời phát huy vai trò và nâng cao hiệu quả hoạt động của HKD trong điều kiện xây dựng và phát triển bền vững nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa (Trần Tuấn Nam, 2017).

Đối với HKD tại chợ đêm, QLNN bao gồm nhiều nội dung: ban hành và tổ chức thực hiện quy định pháp luật; cấp phép đăng ký kinh doanh; quản lý thuế; kiểm tra vệ sinh môi trường và an toàn thực phẩm; bảo đảm an ninh trật tự, phòng cháy chữa cháy; quản lý giá cả, nguồn gốc hàng hóa và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng. Đồng thời, cơ quan QLNN còn thực hiện chức năng thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm nhằm duy trì môi trường kinh doanh lành mạnh, bảo đảm phát triển kinh tế đêm bền vững (Chính phủ, 2024; UBND thành phố Hà Nội, 2026).

3.1.1. Công tác phổ biến pháp luật cho hộ kinh doanh tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm

Hoạt động tuyên truyền được triển khai bằng nhiều hình thức đa dạng trên địa bàn phường Hoàn Kiếm nhằm giúp HKD nắm vững quy định của pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành trong quá trình hoạt động, hỗ trợ hiệu quả công tác QLNN đối với hoạt động kinh doanh tại chợ đêm trên địa bàn. Đặc biệt, hình thức tuyên truyền thông qua hội nghị và tập huấn thu hút số HKD tham gia tăng bình quân 113,4% qua 3 năm (Bảng 1). Tỷ lệ tham gia so với tổng số HKD tăng từ 60,1% (2023) lên 79,3% (2025), cho thấy công tác tuyên truyền ngày càng thu hút được đông đảo HKD.

3.1.2. Quản lý về đăng ký và cấp phép kinh doanh

Lĩnh vực kinh doanh tại chợ đêm khá đa dạng, việc đa dạng hóa các loại hình kinh doanh và tăng thời gian hoạt động của các cơ sở giải trí nhằm đáp ứng nhu cầu tiêu dùng của người dân và khách du lịch (Li & cs., 2024). Tại phường Hoàn Kiếm, hoạt động kinh doanh phổ biến nhất là dịch vụ ăn uống (chiếm 38,6%), bên cạnh đó, nhiều HKD các sản phẩm lưu niệm (chiếm 15,7%) và thủ công mỹ nghệ như tranh, tượng trang trí, đồ thêu, sản phẩm mây tre đan hoặc các món quà mang nét đặc trưng văn hóa địa phương, đáp ứng nhu cầu của du khách (Bảng 2). Đa phần du khách đến Hoàn Kiếm đều hài lòng với các dịch vụ tại đây (4,2/5 điểm) (Nguyễn Trường Xuân & cs., 2025).

Bảng 1. Kết quả hoạt động tuyên truyền giai đoạn 2023-2025

Chỉ tiêu	ĐVT	Năm 2023	Năm 2024	Năm 2025	Tốc độ PTBQ (%)
Hình thức tuyên truyền					
Tờ rơi	Cái	26.300	27.430	20.550	88,40
Pano, khẩu hiệu	Cái	48	60	40	91,29
Hội nghị, tập huấn	Lần	4	5	6	122,47
Số HKD tham gia	Hộ	280	320	360	113,40
Tỷ lệ HKD tham gia	%	60,1	69,7	79,3	114,9

Nguồn: UBND phường Hoàn Kiếm (2025).

Bảng 2. Khảo sát lĩnh vực kinh doanh của các HKD (năm 2026)

Lĩnh vực	Số lượng hộ (n = 70)	Tỷ lệ (%)
Ăn uống	27	38,6
Quần áo, giày dép, ba lô…	24	34,3
Đồ lưu niệm	11	15,7
Giải trí	3	4,3
Lưu trú	4	5,7
Khác	1	1,4

Bảng 3. Số lượng hộ kinh doanh tại chợ đêm giai đoạn 2023-2025 (ĐVT: Hộ)

Diễn giải	Năm 2023	Năm 2024	Năm 2025	Tốc độ phát triển (%)		
				2024/2023	2025/2024	Bình quân
Phố Hàng Đào	114	114	114	100,00	100,00	100,00
Phố Hàng Ngang	44	44	44	100,00	100,00	100,00
Phố Hàng Đường	108	108	108	100,00	100,00	100,00
Phố Đồng Xuân	65	65	65	100,00	100,00	100,00
Chợ đêm Đồng Xuân	135	128	123	94,81	96,09	95,45

Nguồn: UBND phường Hoàn Kiếm (2025).

QLNN về đăng ký, cấp phép kinh doanh đối với HKD tại chợ đêm phường Hoàn Kiếm được chú trọng nhằm bảo đảm hoạt động đúng pháp luật, minh bạch và trật tự. UBND phường thực hiện đăng ký HKD, quản lý ngành nghề, địa điểm kinh doanh và việc tuân thủ các quy định về thuế, an ninh trật tự, vệ sinh môi trường, an toàn thực phẩm và phòng cháy chữa cháy. Theo báo cáo của UBND phường Hoàn Kiếm từ năm 2023 đến năm 2025, số HKD tại chợ đêm Đồng Xuân giảm từ 135 hộ năm 2023 xuống 123 hộ năm 2025 (Bảng 3), nguyên nhân của tình trạng này là do chủ trương đẩy mạnh chuyển đổi số và xu hướng chuyển đổi từ HKD lên doanh nghiệp.

3.1.3. Quản lý việc chấp hành pháp luật về thuế của hộ kinh doanh

Chính sách thuế và quản lý thuế đối với HKD tại chợ đêm Hoàn Kiếm đang được đổi mới theo hướng minh bạch và bám sát thực tế. Phương thức thuế khoán đối với HKD từng bước được thu hẹp và tiến tới bãi bỏ hoàn toàn từ ngày 01/01/2026. Thay vào đó là cơ chế quản lý dựa trên doanh thu thực tế phát sinh, kết hợp với việc áp dụng hóa đơn điện tử, đầu tư hạ tầng công nghệ và thiết lập môi trường hỗ trợ số, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý thuế. HKD có doanh thu thuộc diện phải sử dụng hóa đơn điện tử cần thực hiện lập

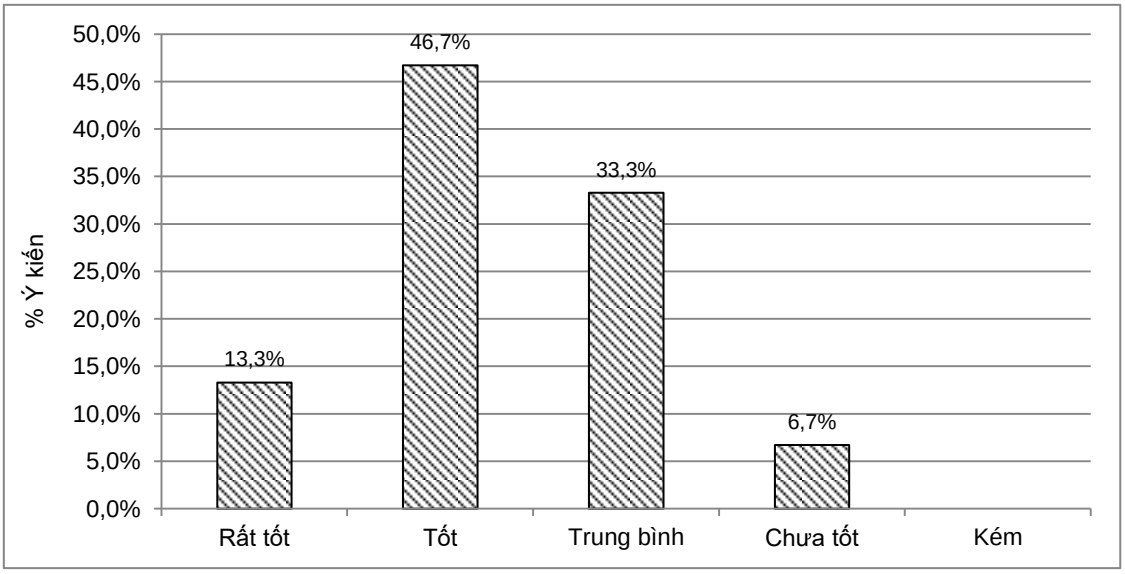
hóa đơn điện tử khi bán hàng hóa, cung cấp dịch vụ, qua đó giúp cơ quan thuế theo dõi, quản lý doanh thu và nghĩa vụ thuế chính xác hơn (Quốc hội, 2025; Chính phủ, 2026).

Kết quả khảo sát cho thấy, đa số HKD có ý thức tuân thủ pháp luật thuế, song việc thực hiện các quy định mới vẫn gặp khó khăn do hạn chế về hiểu biết pháp luật thuế, quy mô kinh doanh nhỏ lẻ, trình độ quản lý còn hạn chế, chưa nhận thức đầy đủ về hậu quả pháp lý của hành vi vi phạm nên vẫn còn 6,7% số hộ thực hiện chưa tốt (Hình 1). Việc ghi nhận doanh thu và thực hiện khai, nộp thuế điện tử chưa đồng bộ, tiềm ẩn nguy cơ thất thu ngân sách. Do đó, cần tăng cường tuyên truyền, hướng dẫn, hỗ trợ HKD và đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý thuế.

3.1.4. Quản lý việc chấp hành an ninh trật tự, vệ sinh an toàn thực phẩm và phòng cháy chữa cháy

Tại địa bàn phường Hoàn Kiếm, lực lượng chức năng như công an, cơ quan y tế và các đơn vị liên quan đã phối hợp với chính quyền phường tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến quy định của pháp luật về an ninh trật tự, vệ sinh môi trường, an toàn thực phẩm và phòng cháy chữa cháy đến HKD hoạt động tại khu vực chợ đêm. Đồng thời, HKD được hướng dẫn bố trí mặt bằng kinh doanh, trang bị phương tiện, thiết bị phòng cháy chữa cháy đúng quy định; tham gia lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức về vệ sinh môi trường, an toàn thực phẩm và được cấp giấy chứng nhận theo quy định của pháp luật.

Sự lo sợ và thiếu cảm giác an toàn của khách du lịch đã được đề cập trong nghiên cứu của Roberts & Gornostaeva (2007) về phát triển kinh tế đêm ở thủ đô Luôn Đôn (Anh). Tại phường Hoàn Kiếm, công tác bảo đảm an ninh trật tự mặc dù được chính quyền địa phương tăng cường thông qua việc nâng cấp cơ sở hạ tầng (hệ thống chiếu sáng, hệ thống xe buýt sử dụng điện, năng lượng xanh hoạt động vào buổi tối hoặc đêm), ứng dụng công nghệ trong quản lý (camera an ninh, bản đồ số,…) nhưng vẫn còn ở mức sơ khai (Đặng Hoàng Anh, 2026). Kết quả khảo sát khách du lịch cho thấy tình hình an ninh trật tự chưa tốt, chỉ có 42% người được hỏi chưa gặp vấn đề bất thường trong quá trình tham quan, du lịch. Bên cạnh đó, vẫn còn tồn tại tình trạng ùn tắc giao thông (32%) và lấn chiếm lòng, lề đường (24%) (Bảng 4). Vấn đề này cũng đã được phản ánh trong nghiên cứu của Matthew (2010) về KTBĐ và cuộc sống văn hóa ban đêm, khi mà người dân sử dụng không gian công cộng tại các khu phố giải trí về đêm ở Trung Quốc khá phổ biến trong mọi tầng lớp xã hội.

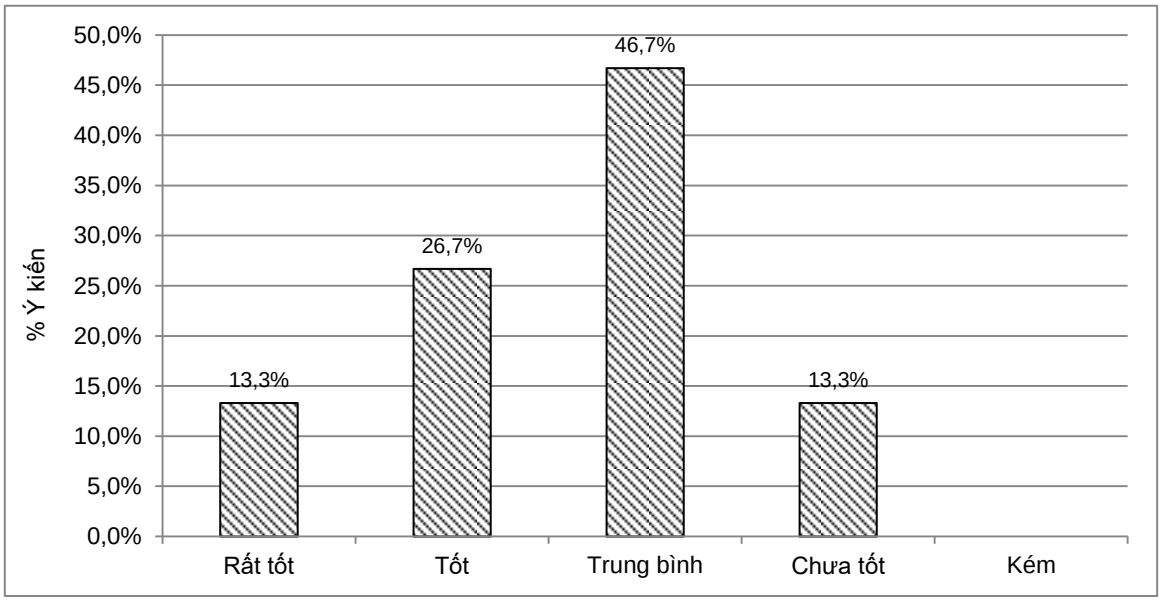

Hình 1. Đánh giá của cán bộ QLNN về việc chấp hành quy định về quản lý thuế của HKD (n = 15, năm 2026)

Bảng 4. Khảo sát du khách về tình hình an ninh trật tự* (năm 2026)

Tiêu chí	Số lượng (n = 50)	Tỷ lệ (%)
Chưa từng gặp	21	42
Ùn tắc giao thông	16	32
Lấn chiếm lòng lề đường	12	24
Móc túi	5	10
Cướp giật	2	4
Ăn xin đeo bám	7	14

Ghi chú: Câu hỏi có nhiều lựa chọn.

Hình 2. Đánh giá của cán bộ QLNN về việc chấp hành PCCC của HKD (n = 15, năm 2026)

Bảng 5. Số HKD chấp hành vệ sinh môi trường, an toàn thực phẩm (ĐVT: Hộ, năm 2026)

Tiêu chí	Năm 2023		Năm 2024		Năm 2025		So sánh (%)		
	Số lượng (n = 70)	Tỷ lệ (%)	Số lượng (n = 70)	Tỷ lệ (%)	Số lượng (n = 70)	Tỷ lệ (%)	2024/2023	2025/2024	BQ
Vệ sinh môi trường	59	84,29	62	88,57	64	91,43	105,08	103,23	104,15
An toàn thực phẩm	63	90,00	64	91,43	67	95,71	101,59	104,69	103,13

Đối với công tác phòng cháy chữa cháy, theo số liệu khảo sát năm 2026, có 64/70 HKD (chiếm 91,4%) trang bị đầy đủ phương tiện và được cấp giấy chứng nhận theo quy định. Kết quả này cho thấy ý thức và mức độ đầu tư trang thiết bị phòng cháy chữa cháy của HKD ở mức khá cao. Mặc dù vậy, vẫn còn 13,3% cán bộ QLNN đánh giá ở mức chưa tốt (Hình 2).

Vấn đề vệ sinh môi trường và an toàn thực phẩm được chính quyền đặc biệt quan tâm và quản lý, kiểm tra thường xuyên. Do vậy, việc chấp hành quy định về vệ sinh môi trường và an toàn thực phẩm có xu hướng cải thiện qua các năm. Số HKD đảm bảo VSMT tăng từ 59 hộ năm 2023 lên 64 hộ năm 2025 (bình quân tăng 104,15%); tỷ lệ tuân thủ an toàn thực phẩm tăng bình quân 103,13% (Bảng 5).

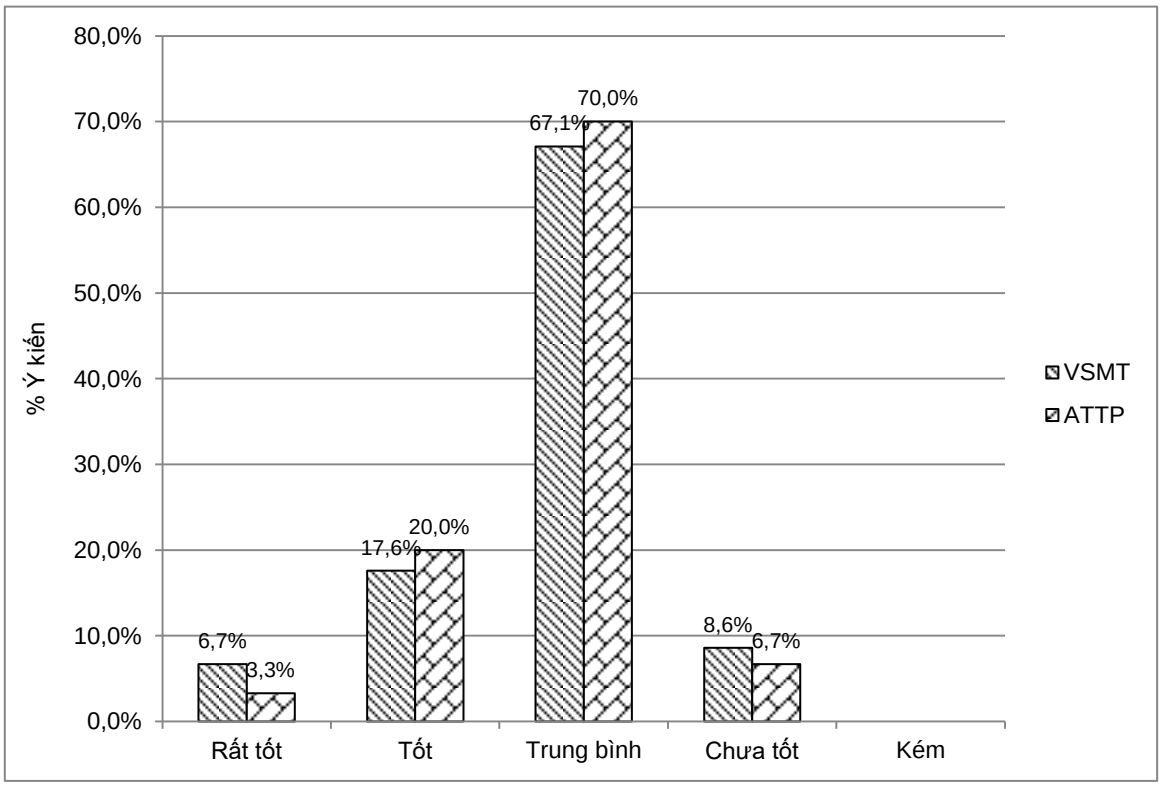
Tuy nhiên, kết quả đánh giá của cán bộ QLNN cho thấy mức độ chấp hành của HKD chủ yếu được xếp ở mức trung bình (đạt 60% đối với

tiêu chí vệ sinh môi trường và 53,3% đối với an toàn thực phẩm). Bên cạnh đó, vẫn còn ý kiến đánh giá ở mức chưa tốt (13,3% đối với vệ sinh môi trường và 6,7% đối với an toàn thực phẩm), cho thấy mặc dù ý thức chấp hành của HKD đã có chuyển biến tích cực, song việc duy trì vệ sinh môi trường, bảo đảm an toàn thực phẩm tại một số hộ chưa thực sự ổn định và đồng đều (Hình 3).

3.1.5. Quản lý hàng hóa và hoạt động thương mại của hộ kinh doanh

Quản lý hàng hóa và hoạt động thương mại của HKD tại khu vực chợ đêm Hoàn Kiếm là nội dung quan trọng trong công tác QLNN nhằm đảm bảo hoạt động kinh doanh diễn ra đúng quy định, bảo vệ quyền lợi của người tiêu dùng, góp phần xây dựng môi trường kinh doanh văn minh, lành mạnh. Thông qua hoạt động kiểm tra, giám sát, cơ quan quản lý tập trung vào kiểm soát nguồn gốc xuất xứ hàng hóa, chất lượng sản phẩm và việc thực hiện niêm yết giá của HKD. Đây là biện pháp quan trọng nhằm ngăn chặn hành vi vi phạm như buôn bán hàng giả, hàng nhái, hàng nhập lậu hoặc kinh doanh hàng hóa không rõ nguồn gốc. Đồng thời, HKD được yêu cầu niêm yết giá công khai và bán đúng giá đã niêm yết để đảm bảo tính minh bạch, hạn chế tình trạng "chặt chém" khách du lịch thường xảy ra tại các khu vực kinh doanh đông khách.

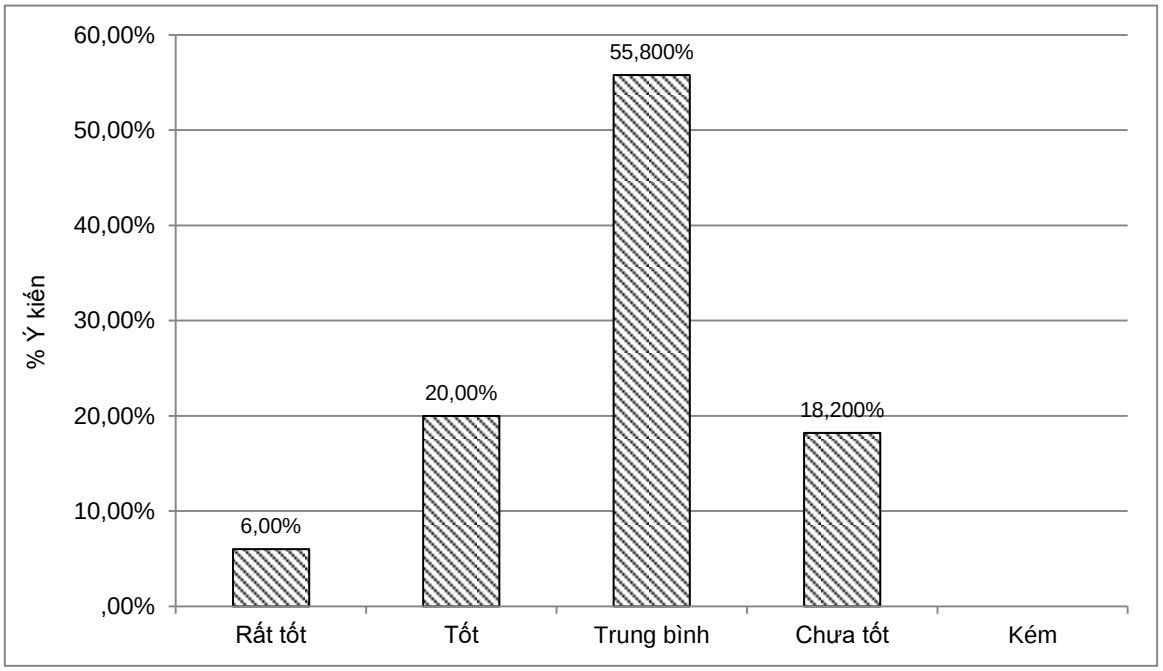
Kết quả khảo sát cho thấy phần lớn HKD đã chú trọng nguồn gốc xuất xứ hàng hóa (85,7%), và 78,6% số hộ thực hiện niêm yết giá. Tỷ lệ HKD có đầy đủ hóa đơn, chứng từ mới đạt 54,3% do việc yêu cầu sử dụng hoá đơn điện tử trong khi phần lớn các hộ không có hệ thống quản lý chuyên nghiệp, sổ sách kế toán thiếu minh bạch và hạn chế trong việc sử dụng công nghệ (Bảng 6). Tuy nhiên, theo đánh giá của cán bộ QLNN, mức độ chấp hành quy định về hàng hóa và hoạt động thương mại chủ yếu ở mức trung bình (53,3%) và chưa tốt (20%) (Hình 4). Vì vậy, cần tăng cường kiểm tra, giám sát, tuyên truyền và hướng dẫn nhằm nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật, bảo đảm môi trường kinh doanh minh bạch và quyền lợi người tiêu dùng.

Hình 3. Đánh giá của cán bộ QLNN về việc chấp hành VSMT, ATTP của HKD (năm 2026)

Bảng 6. Tình hình chấp hành quy định về hàng hóa của HKD tại chợ đêm (năm 2026)

Nội dung	Số HKD (n = 70)	Tỷ lệ (%)
Có nguồn gốc hàng hóa rõ ràng	60	85,7
Có hóa đơn, chứng từ	38	54,3
Thực hiện niêm yết giá	55	78,6

Hình 4. Đánh giá của cán bộ QLNN về việc chấp hành các quy định về hàng hóa của HKD (năm 2026)

Bảng 7. Kết quả kiểm tra, giám sát giai đoạn 2023-2025

Chỉ tiêu	ĐVT	Năm 2023	Năm 2024	Năm 2025	Tốc độ phát triển (%)		
					2024/2023	2025/2024	Bình quân
Kiểm tra định kỳ	Lượt	10	12	15	120,00	125,00	122,47
Số hộ vi phạm	Hộ	18	15	11	83,33	73,33	78,17
Hình thức xử phạt (tiền)	Triệu đồng	72	65	53	90,28	81,54	85,80
Kiểm tra đột xuất	Lượt	5	8	10	160,00	125,00	141,42
Số hộ vi phạm	Hộ	12	10	8	83,33	80,00	81,65
Hình thức xử phạt (tiền)	Triệu đồng	48	43	36	89,58	83,72	86,60

Nguồn: UBND phường Hoàn Kiếm (2025).

3.1.6. Thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm đối với hộ kinh doanh

Tại địa bàn phường Hoàn Kiếm, công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm được tăng cường trong giai đoạn 2023-2025, bình quân tăng 122,47% số lượt kiểm tra định kỳ và 141,42% số lượt kiểm tra đột xuất nhằm góp phần nâng cao tính răn đe và kịp thời phát hiện hành vi vi phạm. Hộ vi phạm lần đầu sẽ được nhắc nhở, đối với hộ tái phạm, hình thức xử phạt bằng tiền được áp dụng phổ biến. Số HKD

vi phạm trong các đợt kiểm tra định kỳ có xu hướng giảm từ 18 hộ năm 2023 xuống còn 11 hộ năm 2025. Kết quả kiểm tra đột xuất của cơ quan chức năng cho thấy, số tiền phạt các hộ vi phạm phải nộp giảm từ 48 triệu đồng (năm 2023) xuống còn 36 triệu đồng (năm 2025) (Bảng 7). Tuy nhiên, nhiều cuộc kiểm tra của cơ quan chức năng còn mang tính hình thức, mức xử phạt/chế tài còn nhẹ, chưa đủ sức răn đe nên vẫn tồn tại một số HKD vi phạm quy định.

3.2. Một số tồn tại, hạn chế trong công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh của hộ tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm

3.2.1. Thể chế và chính sách pháp luật

Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật tạo hành lang pháp lý để cơ quan nhà nước phân định rõ trách nhiệm quản lý. Tuy nhiên, công tác QLNN đối với hoạt động kinh doanh của hộ tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội hiện nay được thực hiện thông qua việc vận dụng các văn bản quản lý lĩnh vực có liên quan. Ở cấp Trung ương, chính phủ đã ban hành Nghị định 60/2024/NĐ-CP về Phát triển và quản lý chợ; Nghị định số 168/2025/NĐ-CP về Đăng ký doanh nghiệp; Quyết định 1129/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về Phê duyệt Đề án Phát triển KTBĐ ở Việt Nam. Cùng với đó, Thành phố Hà Nội cũng ban hành Nghị quyết số 34/2026/NQ-HĐND về phát triển KTBĐ trên địa bàn thành phố Hà Nội. Theo Nguyễn Trường Xuân & cs. (2025), tại quận Hoàn Kiếm (cũ), UBND quận đã ban hành chính sách ưu đãi và khuyến khích HKD, tiểu thương, doanh nghiệp đầu tư phát triển hoạt động kinh tế ban đêm như hỗ trợ tiếp cận vốn tín dụng, cải tạo cơ sở hạ tầng, đảm bảo an ninh trật tự đô thị, vệ sinh môi trường, phòng cháy chữa cháy,… Tuy nhiên, việc tuân thủ đồng thời văn bản pháp luật từ các cấp cũng như nhiều lĩnh vực và chưa thực sự có một khung pháp lý hoàn chỉnh và chuyên biệt đã dẫn đến tình trạng chồng chéo, bất cập trong công tác chỉ đạo thực hiện.

3.2.2. Năng lực của cán bộ quản lý nhà nước

Nguồn nhân lực phục vụ QLNN đối với hoạt động kinh doanh của hộ tại chợ đêm bao gồm cán bộ quản lý đô thị, công an, y tế, an toàn thực phẩm, du lịch nhưng hiện nay UBND phường và UBND thành phố Hà Nội vẫn chưa có kế hoạch đào tạo hoặc bố trí lực lượng theo khung giờ hoạt động ban đêm (Đặng Hoàng Anh, 2026). Bên cạnh đó, trình độ, năng lực chuyên môn của một số cán bộ cấp cơ sở còn hạn chế, đôi khi cán bộ QLNN thực hiện công việc mang tính hình thức, tần suất và thời điểm chưa thực sự phù hợp với đặc thù hoạt động kinh doanh ban đêm. Thêm vào đó, công cụ, thiết bị hỗ trợ đánh giá (đặc biệt trong lĩnh vực an toàn thực phẩm, phòng cháy chữa cháy) còn lạc hậu, chưa theo kịp thực tế dẫn đến hiệu quả của việc xử lý vi phạm chưa cao.

3.2.3. Hoạt động kiểm tra, giám sát và sự phối hợp giữa các cơ quan chức năng

Sự phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị liên quan chưa thật sự chặt chẽ. Công tác quản lý hoạt động kinh doanh tại chợ đêm liên quan đến nhiều cơ quan và lực lượng như chính quyền địa phương, lực lượng công an, quản lý thị trường, y tế, môi trường, PCCC và ban quản lý chợ. Tuy nhiên, cơ chế phối hợp giữa các đơn vị trong một số thời điểm còn chưa đồng bộ; việc trao đổi thông tin, chia sẻ dữ liệu và xử lý vấn đề phát sinh chưa kịp thời. Công tác kiểm tra liên ngành chưa được duy trì thường xuyên, còn xảy ra tình trạng chồng chéo. Trách nhiệm của từng cơ quan trong một số trường hợp chưa được phân định rõ ràng, làm giảm hiệu quả quản lý và xử lý vi phạm. Mặt khác, chế tài xử phạt (chủ yếu là bằng tiền với mức độ xử phạt thấp) chưa đủ mạnh để răn đe và hạn chế nguy cơ tái phạm. Ngân sách nhà nước chỉ thu được 89 triệu đồng năm 2025 từ tiền phạt hộ vi phạm trong các đợt kiểm tra định kỳ và đột xuất (Bảng 7).

3.2.4. Nhận thức và ý thức chấp hành pháp luật của hộ kinh doanh

Một bộ phận HKD chưa chủ động tìm hiểu hoặc cập nhật các quy định mới, đặc biệt trong lĩnh vực quản lý thuế (6,7%), vẫn còn tình trạng lấn chiếm không gian kinh doanh, chưa thực hiện đầy đủ quy định về vệ sinh môi trường

(8,6%), an toàn thực phẩm (6,7%), niêm yết giá hoặc chấp hành quy định về trật tự đô thị. Việc chấp hành yêu cầu của cơ quan quản lý trong một số trường hợp còn mang tính đối phó, chưa xuất phát từ ý thức tự giác. Điều này đặt ra yêu cầu đối với cơ quan quản lý trong việc tăng cường tuyên truyền, hướng dẫn và nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật của HKD.

3.3. Giải pháp tăng cường quản lý nhà nước đối với hộ kinh doanh tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm

3.3.1. Hoàn thiện thể chế và chính sách pháp luật

Quản lý nhà nước bằng pháp luật giúp cho HKD có môi trường pháp lý an toàn để phát triển ổn định, lâu dài và có điều kiện mở rộng kinh doanh (Phan Đình Quyết, 2024). Đặc biệt, đối với HKD tại chợ đêm, do tính chất đặc thù, thời điểm hoạt động chủ yếu là từ 18h ngày hôm trước đến 6h sáng hôm sau, do vậy, thực tiễn đòi hỏi cần có khung pháp lý hoàn chỉnh và chuyên biệt. Cơ quan QLNN cần xây dựng quy định, hướng dẫn cụ thể hơn về thời gian hoạt động, giấy phép hoạt động và tiêu chuẩn kinh doanh riêng biệt cho HKD nhỏ lẻ hoạt động chủ yếu vào ban đêm tại địa bàn trọng điểm như phường Hoàn Kiếm.

3.3.2. Nâng cao năng lực quản lý của cán bộ

Năng lực quản lý của cán bộ đóng vai trò then chốt trong công tác QLNN đối với HKD tại chợ đêm. Do vậy, để nâng cao hiệu quả quản lý cần tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ. Nội dung đào tạo cần tập trung vào các quy định pháp luật liên quan đến quản lý HKD, quản lý thị trường, an toàn thực phẩm, phòng cháy chữa cháy, bảo vệ môi trường cũng như kỹ năng quản lý, giám sát và xử lý tình huống trong thực tiễn. Bên cạnh đó, cần chú trọng nâng cao tinh thần trách nhiệm, đạo đức công vụ và tác phong làm việc của đội ngũ cán bộ. Cơ quan QLNN cần tăng cường kỷ luật, kỷ cương hành chính, đề cao trách nhiệm cá nhân trong thực thi nhiệm vụ, đồng thời xây dựng phong cách làm việc chuyên nghiệp, minh bạch để phục vụ người dân, doanh nghiệp.

3.3.3. Tăng cường kiểm tra, giám sát và sự phối hợp giữa các cơ quan chức năng

Hoạt động kiểm tra, giám sát cần được lên kế hoạch rõ ràng, cụ thể, đặc biệt là phù hợp với hoạt động kinh doanh ban đêm để phát hiện và xử lý kịp thời các vi phạm, tránh tình trạng kiểm tra và xử lý mang tính hình thức. Chính quyền địa phương nên lắp đặt hệ thống camera giám sát, tổ chức lực lượng tuần tra thường xuyên, cần tăng cường cơ chế phối hợp giữa các cơ quan chức năng như chính quyền phường, lực lượng quản lý thị trường, công an, đội trật tự đô thị và các đơn vị liên quan nhằm đảm bảo công tác quản lý được thực hiện đồng bộ và hiệu quả. Việc xây dựng cơ chế phối hợp rõ ràng sẽ giúp hạn chế tình trạng chồng chéo trong quản lý và nâng cao hiệu quả kiểm tra, giám sát hoạt động kinh doanh tại chợ đêm.

3.3.4. Nâng cao nhận thức của hộ kinh doanh

Ý thức chấp hành pháp luật của HKD là yếu tố có ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả QLNN. Trong thực tế, một số HKD tại chợ đêm chưa thực hiện đầy đủ các quy định của pháp luật về hoạt động kinh doanh. Để khắc phục tình trạng này, cần tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho HKD thông qua nhiều hình thức như tổ chức tập huấn, hội nghị phổ biến quy định pháp luật, phát tài liệu hướng dẫn hoặc lồng ghép tuyên truyền trong cuộc họp định kỳ của các hộ kinh doanh. Nội dung tuyên truyền cần tập trung vào các quy định liên quan đến đăng ký kinh doanh, nghĩa vụ thuế, niêm yết giá, vệ sinh an toàn thực phẩm, bảo vệ môi trường và phòng cháy chữa cháy.

4. KẾT LUẬN

Quản lý nhà nước đối với HKD tại chợ đêm trên địa bàn phường Hoàn Kiếm đã đạt được những kết quả khả quan, phần lớn các hộ có ý thức chấp hành tương đối tốt quy định của pháp luật và đánh giá tích cực đối với công tác quản lý của chính quyền địa phương. Tuy nhiên, vẫn

tồn tại tình trạng một số HKD thực hiện chưa đầy đủ quy định của pháp luật (về thuế, niêm yết giá, nguồn gốc hàng hóa, an ninh trật tự), năng lực quản lý của đội ngũ cán bộ còn hạn chế, và mức độ nhận thức pháp luật giữa các HKD chưa đồng đều. Vì vậy, để nâng cao hiệu quả QLNN đối với HKD tại chợ đêm, chính quyền phường Hoàn Kiếm cần tăng cường bồi dưỡng, nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ cũng như sự phối hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa các cơ quan liên quan. Đồng thời, tổ chức các chương trình tập huấn, hướng dẫn HKD ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động kinh doanh. Những giải pháp này được thực hiện đồng bộ sẽ góp phần đẩy mạnh công tác QLNN đối với HKD tại chợ đêm, qua đó thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của địa phương trong thời gian tới. Bài báo này hiện dừng lại ở việc đánh giá công tác QLNN đối với HKD tại chợ đêm, trong những nghiên cứu tiếp theo, việc mở rộng đối tượng khảo sát như doanh nghiệp, hợp tác xã hay người lao động sẽ giúp cơ quan quản lý nhận diện đầy đủ bức tranh thực tế, từ đó xây dựng chính sách hỗ trợ đúng trọng tâm và thúc đẩy hệ sinh thái KTBĐ phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Chính phủ (2020). Quyết định 1129/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 27/07/2020 về Phê duyệt Đề án Phát triển Kinh tế ban đêm ở Việt Nam.

Chính phủ (2024). Nghị định 60/2024/NĐ-CP ngày 05/06/2024 về Phát triển và quản lý chợ.

Chính phủ (2025). Nghị định số 168/2025/NĐ-CP ngày 30/6/2025 về Đăng ký doanh nghiệp.

Chính phủ (2026). Nghị định số 254/2026/NĐ-CP ngày 30/6/2026 Quy định chi tiết một số điều và biện pháp để tổ chức, hướng dẫn thi hành Luật Quản lý thuế số 108/2025/QH15 về hoá đơn điện tử, chứng từ điện tử.

Christou P., Pericleous K. & Papatheodorou A. (2022). Dazzled by the strobe lights: Tourist experience and complexity in the night-economy. Journal of Hospitality and Tourism Management. 52: 452-458. https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2022.08.001

Dang Thuy Dung (2025). Conditions for sustainable development of night-time tourism products: a case study in Hanoi. International Conference on Tourism Innovation and Management. Emerging Trends in Tourism: Pathways to a Sustainable Future. Hanoi University of Industry. pp. 61-76

Đặng Hoàng Anh (2026). Quản lý nhà nước về kinh tế đêm trên địa bàn thành phố Hà Nội. Luận án Tiến sĩ, Trường Đại học Thương mại.

Hội đồng nhân dân Thành phố Hà Nội (2026). Nghị quyết số 34/2026/NQ-HĐND ngày 15/06/2026 về phát triển Kinh tế ban đêm trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Lê Thị Thu Hương & Vũ Văn Hà (2023). Giải pháp phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam. Tạp chí Ngân hàng online. Truy cập từ https://tapchinganhang.gov.vn/giai-phap-phat-trien-kinh-te-ban-dem-o-viet-nam-6749.html ngày 20/04/2026.

Li M., Tu W., Tong H., Cao J., Zhong C., Zhang H., Zhu J. & Li Q. (2024). Quantifying the nighttime economy-housing separation from a human activity standpoint: A case study in Shenzhen, China. Cities. 148(1).

Matthew M. Chew (2010). Research on Chinese Nightlife Cultures and Night-Time Economies. Chinese Sociology and Anthropology. 42(2): 3-21.

Nguyễn Thị Thuỷ, Lê Thị Thu Hương, Nguyễn Nhật Thành & Vũ Đình Duy (2025). Kinh nghiệm quốc tế về quản lý hành chính nhà nước đối với hoạt động kinh tế ban đêm và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam. Tạp chí Pháp luật và Phát triển online. Truy cập từ https://phapluatphattrien.vn/kinh-nghiem-quoc-te-ve-quan-ly-hanh-chinh-nha-nuoc-doi-voi-hoat-dong-kinh-te-ban-dem-va-bai-hoc-kinh-nghiem-cho-viet-nam-d5412.html ngày 20/4/2026.

Nguyễn Trường Xuân, Trần Nguyệt Anh, Nguyễn Hoàng Minh, Nguyễn Thị Tâm & Đồng Thanh Mai (2024). Phát triển kinh tế ban đêm: Tổng quan những vấn đề lý luận và thực tiễn. Tạp chí Khoa học Nông nghiệp Việt Nam 22(12): 1651-1661.

Phan Đình Quyết (2024). Nghiên cứu thực trạng kinh tế đêm tại Việt Nam. Tạp chí Tài chính. (824): 46-50.

Phan Thị Thanh Thủy (2024). Bàn về khung khổ pháp lý của hộ kinh doanh ở Việt Nam hiện nay và mục tiêu chuyển đổi hộ kinh doanh thành doanh nghiệp. Tạp chí Khoa học Kiểm sát. 6(78): 37-45.

Quốc hội (2025). Luật số 108/2025/QH15 được Quốc hội thông qua ngày 10/12/2025 về Quản lý thuế.

Roberts M. & Gornostaeva G. (2007). The night-time economy and sustainable town centres: Dilemmas for local Government. International Journal of Sustainable Development and Planning. 2(2): 134-152. DOI:10.2495/SDP-V2-N2-134-152.

UBND phường Hoàn Kiếm (2025). Báo cáo Kết quả ước thực hiện nhiệm vụ phát triển KT-XH, đảm bảo AN-QP, xây dựng chính quyền, thực hiện pháp luật 6 tháng cuối năm 2025 và nhiệm vụ trọng tâm năm 2026.

UBND thành phố Hà Nội (2026). Quyết định số 43/2026/QĐ-UBND ngày 06/04/2026 Ban hành nội quy mẫu chợ trên địa bàn thành phố Hà Nội.